

Valtuustoaloite "Jokaisessa palvelupisteessä tulee säilyttää pääsy kiireettömään hammashoittoon"

Aluevaltuusto 19.05.2026 § 31
3908/00.01.03.00/2026

Selostus

Valtuuston kokouksessa 19.5.2026 on jätetty valtuustoaloite jokaisessa palvelupisteessä tulee säilyttää pääsy kiireettömään hammashoittoon.

Aloitteen on allekirjoittanut Veli-Antti Silpola, Leena Suojala, Kristiina Ruuskanen, Mika Walkamo, Päivi Kankaanmäki, Lotta Saarenmaa, Heini Ristavaara, Johanna Häggman, Merja Taponen, Eija Saksala, Johanna Wiisak, Marianne Mänki, Matti Alanko, Harri Aaltonen, Pasi Honkanen, Mika Lartama, Vuokko Syväntö, Elise Oikari, Sari Auvinen, Tarja Kirkkola-Helenius, Juhani Lehto, Anne Kisonen, Marko Mustiala, Kari Masalin, Timo Viitanen, Salla Fagerström, Kylli Kylliäinen, Mia Heinonen, Terhi Lehtonen, Tuomas Koskinen ja Ehab Abouessa.

Valtuustoaloite:

"Me allekirjoittaneet olemme huolissamme hyvinvointialueen suunnitelmista sulkea nykyisten palvelupisteiden hammashoitolat ja siirtää niiden toiminnot osaksi suurempia palvelukeskuksia. Tämä suunnitelma tulee asettamaan erityisesti palvelupisteiden vaikutusalueella asuvat hyvinvointialueen asukkaat eriarvoiseen asemaan ja pitkällä aikavälillä nostamaan asukkaiden, yhteiskunnan ja hyvinvointialueen kuluja.

Julkisilla kulkuneuvoilla kulkeminen palvelukeskuksiin syrjemmiltä seuduilta on vaikeaa ja aikaa vievää. Riippuen ajanvarauksen kellonajasta ja julkisen liikenteen aikatauluista hammashoitokäyntiin saattaisi kulua pahimmassa tapauksessa koko päivä. Vaihtoehto julkiselle liikenteelle on oman auton tai taksin käyttö. Molemmista aiheutuu huomattavia kuluja. Korkeiden kulujen lisäksi taksilla kulkemista vaikeuttaa taksipalvelujen heikko ja epävarma saatavuus erityisesti maaseutualueella. Hyvin monesti olisi turvaututtava omaan ajoneuvoon.

Lisääntyvä autoliikenne on erittäin epäekologista. Vaikka Oma Hämeellä ei ole ekologisuuteen liittyvää ohjelmaa tai julkilausuttuja tavoitteita, on yksityisautoilua voimakkaasti lisäävien päätösten teko epäeettistä.

Pitkästä etäisyydestä koituu kuluja yhteiskunnalle lisääntyvien työstä poissaolojen takia. Pienyrittäjä voi joutua sulkemaan liikkeensä vähintään puoleksi päiväksi ja isompienkin yritysten toiminta häiriintyy poissaolojen vuoksi. Hukattu aika, lisääntyvät poissaolot työstä ja huomattavat matkakulut tulevat kertymään epätasaisesti hyvinvointialueen asukkaiden kesken. Suun sairaudet polarisoituvat eli hoidon tarve kasaantuu tietyille väestöryhmille ja henkilöille enemmän kuin toisille.

Oma Häme on Kanta-Hämeen alueellisessa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassaan vuosille 2025–2028 sitoutunut varmistamaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin lisääntymistä palveluiden yhdenmukaistamisella ja oikea-aikaisuudella. Kanta-Hämeen alueellisessa ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2025–2028 todetaan tulevaisuuden tarpeena tehostettu ennaltaehkäisy: "Tulevaisuudessa on tärkeää panostaa entistä enemmän ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin ja oikea- aikaiseen hoitoon." **Palveluiden siirtäminen kauemmas niiden**

käyttäjistä ja saavutettavuuden heikentäminen on ristiriidassa erityisesti hoidon oikea-aikaisen toteutumisen kanssa.

Joidenkin hammashoitoloiden täyttöaste on korkea, eli ajanvarauskirjat ovat täynnä. Hoitoprosessit ovat samat kuin hyvinvointialueen muissakin hoitoloissa. Hoituhuoneiden osalta täyttöaste riippuu käytettävissä olevasta rahoituksesta eli siitä, paljonko ammattilaisia hyvinvointialue voi palkata. Rekrytointivaikeuksia ei ole sen enempää kuin kantakaupungissakaan.

Suuriin yksiköihin siirtymistä on perusteltu muun muassa paremmalla työvoiman saatavuudella. Tämä on kyseenalainen väite, eikä perustu näyttöön. Pikemminkin monesti pienehkö terveydenhuollon yksikkö on joustava ja toimiva, ja henkilökunta viihtyy ja pysyy siellä.

Pitkästä välimatkasta potilaille koituvia haittoja hyvinvointialue on suunnitellut kompensoitavan liikkuvalla hammashoitoyksiköllä ja erilaisilla toimintamalleilla, joissa potilaalle varattu aika joustaa hoidon tarpeen mukaan ja yhdellä hoitokäynnillä voidaan tehdä enemmän toimenpiteitä (ns. kerralla kuntoon - tai kerralla enemmän -malli). Liikkuva hammashoitoyksikkö on toimiva lisä hyvinvointialueen hammashoitoloille, ja siitä on pilotissa saatu hyviä kokemuksia. Sillä kannattaa toteuttaa esimerkiksi koululaisten ikäkausittaiset suun tutkimukset ja terveystarkastukset. Liikkuva yksikkö ei kuitenkaan korvaa hammashoitola.

Pitkä hoitokäynti ja useat toimenpiteet vaativat fyysisesti ja henkisesti paljon; kykyä olla paikallaan pitkän aikaa, noudattaa ohjeita ja sietää epä mukavuutta. Näitä kykyjä puuttuu haavoittuvimmilta potilasryhmiltä, eli esimerkiksi lapsilta, kehitysvammaisilta, yleissairailta ja vanhuksilta. Tämän vuoksi tällainen malli ei hyödytä niitä, jotka kärsivät pitkästä etäisyydestä eniten.

Pidemmät välimatkat ja vaikeampi saavutettavuus hammashoitoon pääsemisessä aiheuttavat sen, että yhä useampi jättää hakeutumatta hoitoon kokonaan, tai hakeutuu sinne vain viimeisessä hädässä. Tämä lisää hammasperäisten vakavien infektioiden ilmaantuvuutta ja hyvinvointialueen kuluja erikoissairaanhoidossa. Hoitamattomat suun krooniset tulehdukset haittaavat useiden yleissairauksien, muun muassa diabeteksen ja sydän- ja verisuonisairauksien hoitotasapainoa. Myös tästä tulee aiheutumaan kulujen kasvuun toisaalla, yleisterveyden vastaanotoilla sekä perus- että erikoissairaanhoidossa.

Hyvä suun omahoito, säännöllinen hammashoito ja ajoissa hoitoon hakeutuminen ovat tärkeimpiä keinoja ehkäistä vakavia hammasperäisiä tulehduksia ja muiden sairauksien komplisoitumisesta johtuvia kuluja. Nämä onnistuvat vain, jos suun terveydenhuolto on helposti saavutettavaa kaikille.

Esitämme siis, että jokaisessa palvelupisteessä tulee säilyttää kiinteä hammashoitola ja pääsy kiireettömään hammashoitoon.”

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäätö 132 §

Puheenjohtajan päätösesitys

Aluevaltuusto päättää merkitä tiedoksi kokouksessa jätetyn valtuustoaloitteen ja lähettää sen aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Päätösesitys / aluehallitus

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta